

классификации и анализируется роль системного подхода при создании этих учебников.

Ключевые слова: *электронный учебник, дистанционное обучение, информационно-коммуникативные технологии, инновационные технологии, компьютерные телекоммуникации, гипертекст, электронное тестирование, системный подход.*

SUMMARY

O. Potsulko. The electronic textbook in the system of distant education.

The basic elements, structural organization, advantages and disadvantages as well as demands brought to the electronic textbooks in the distant education system are examined and analyzed in the article. The author concentrates her attention on the means of creation the electronic textbooks, their classifications more in detail and also analyzes the role of systematic method of approach in creating these textbooks.

Key words: *electronic textbook, distant education, informative and communicative technologies, innovative technologies, computer telecommunication, hypertext, electronic testing, system approach.*

УДК 130+100.45+378.978

О. Є. Реброва

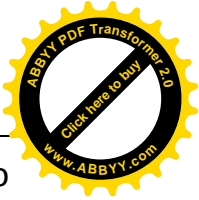
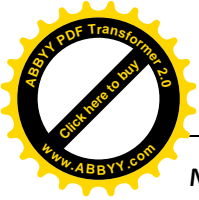
Південноукраїнський національний
педагогічний університет

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПЕДАГОГІЧНОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ

У статті подано результати теоретичного осмислення педагогічної ментальності як наукової категорії. Обґрунтовано положення про те, що педагогічна ментальність є атрибутом соціокультурного освітнього простору й детермінована ним. Розкриваються різні точки зору на педагогічну ментальність та її структурні компоненти.

Ключові слова: *соціокультурний освітній простір, професійна ментальність, педагогічна ментальність.*

Постановка проблеми. Останнім часом педагогічна ментальність або ментальність педагога стають більш досліджуваними категоріями педагогічної науки. Серед авторів дисертаційних досліджень, що торкаються педагогічно-професійного ракурсу ментальності визначаємо таких: О. Б. Зайцев, який досліджує організаційну культуру вчителя як фактор його професійної ментальності; З. С. Ружинська та О. І. Гусаченко, котрі досліджують педагогічні умови формування професійного менталітету майбутнього вчителя; В. А. Сонін, який здійснив психолого-педагогічний аналіз особливостей та трансформації професійного менталітету вчителя в процесі його становлення; Д. О. Карнаухов, який розкрив комунікативні детермінанти в ментальних картах учасників освітнього процесу; Ф. М. Кремінь, котра досліджувала системостворюючі властивості ментальності педагога. Представлені і фахові ракурси ментальності. Так, Є. В. Стрига досліджує педагогічну ментальність вчителів гуманітарних спеціальностей, О. В. Огонезова-Григоренко – студентів вокалістів. Однак до сьогодні, на жаль, системність дослідження феномену педагогічної

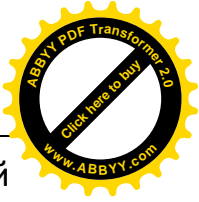
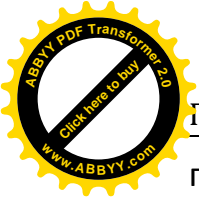

ментальності поки що відсутня. Досліджуються окремі його аспекти, або фахова складова, структурна складова, або психолого-педагогічні умови. Ми розуміємо, що такий багатоаспектний феномен як педагогічна ментальність не може бути розкритим остаточно в межах статті і навіть одного дослідження. Між тим, визначаючи актуальність вивчення педагогічної ментальності ми звертаємо увагу на те, що ментальність є категорією багатьох наук, які досліджували її з різних точок зору: соціальної етнопсихологічної, світоглядної, політичної, управлінської, духовної.

Актуальність дослідження ментальності педагога обумовлена швидким розповсюдженням різних інноваційних підходів до формування фахівця, серед яких особливе місце належить компетентнісному, аксіологічному, гуманістичному, когнітивному, культурологічному підходам. Усі вони в різних ракурсах, відповідно до свого наукового предмету, виходять на категорію ментальності, яка пояснює такі явища у формуванні фахівця, що належать до духовних, етнонаціональних, екзистенційних, фахових стратифікаційних, когнітивних, ціннісних аспектів професії. Наше дослідження присвячене формуванню художньо-ментального досвіду майбутніх вчителів мистецьких дисциплін, однак ми розуміємо, що в основі такого досвіду лежить фахова професійна ментальність.

Мета статті – розкрити результати теоретичного осмислення педагогічної ментальності як наукової категорії, визначити її структуру.

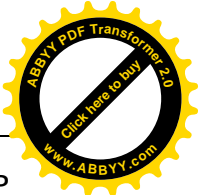
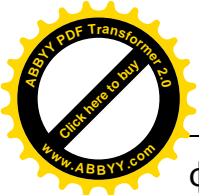
Виклад основного матеріалу. Будь яка ментальність формується не на порожньому місці. Є основа (традиції, стереотипи, образи мислення, картина світу), фактори (геополітичні, етнічні, світоглядні, економічні та інші), чинники (професійно-стратифікаційні, індивідуально-особистісні, психологічні, освітньо-виховні та інші), що безпосередньо впливають на її змістовні та поведінкові характеристики. Одним з потужних факторів є культурно-освітнє середовище, в яке потрапляє майбутній фахівець, котрий створює власну стратегію професійного становлення, навіть не помічаючи, що стає яскравим представником певного суспільно-культурного прошарку – педагогічної спільноти. Нагадаємо, що поняття «середовище» активно вживається в педагогіці з середини 90-х рр. ХХ століття. В ХХ столітті А. Сохор у своєму теоретичному дослідженні з музичної соціології щодо формування музичного інтересу визначав одним з ефективних шляхів «вплив через середовище». Відомо, що вперше змістову сутність поняття «простір» було розкрито в науковій школі академіка Л. І. Новикової на прикладі виховного

простору (80-і роки ХХ століття). Термін педагогічна категорія був відомий вже у ХІХ столітті. Ідеї середовища та простору з різними визначеннями та акцентами на тих чи інших ментальних характеристиках знаходимо в творчості М. Бердяєва (духовно-творчій ракурс ментальності), В. І. Вернадського (науковий ракурс ментальності), Г. Гачева, М. Гумільова (етнічний ракурс ментальності), А. Раппопорта (художній ракурс ментальності), Е. Тайлора, П. Флоренського.

Концептуальні позиції щодо створення особливого ракурсу освітнього простору – виховного простору, в якому саме і здійснюються ментальні процеси, втілені в дисертаційному дослідженні М. Боритко [2]. Певною мірою його точки зору співпадають з концепцією Б. Гершунського, а саме: виховання автор розглядає крізь призму гуманістичної педагогіки і бачить здійснення цієї практики у трьох аспектах: «(соціальне явище, процес і діяльність), що відображають три аспекти духовного буття людини: її соціокультурне (вибір і здійснення культуровідповідного способу життя і поведінки), індивідуальне (самостановлення суб'єктом культурного процесу) і причетне буття разом зі значущими іншими. Цим трьома аспектами буття відповідають три провідні виховні простори: соціальне (поле значень), суб'єктне (поле сенсів) і простір взаємодії (поле цінностей)». Цінності в концепції Б. Гершунського також подані як домінуючий фактор формування ментальності. Специфіка гуманітарного розуміння виховних явищ і процесів, проектування та освоєння виховної діяльності полягає, за концепцією М. Бориско, в тому, що виховання звернене до людської суті і може бути зрозумілим лише в логіці якісних змін людини; виховний процес це процес зростання суб'єктності людини: самовизначення і самоствердження її в соціокультурному середовищі; механізм виховання зводиться до ціннісно-сміслової со-трансформації суб'єктів виховного процесу (педагога і вихованця) в єдиному смисловому просторі взаємодії; ситуація виховання має діалогічний характер, за якого зовнішня взаємодія є умовою та передумовою становлення внутрішнього світу кожного з його суб'єктів [2, 10].

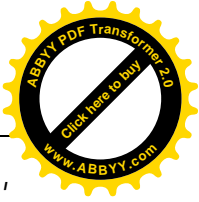
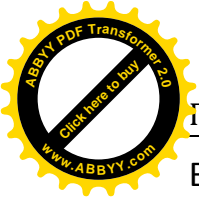
Якісні зміни людини, про які говорить М. Боритко, не відбуваються одночасно. Вони еволюціонують під впливом соціокультурних факторів, чинне місце серед яких належить професійній ідентифікації людини, за якої вона визнає та відчуває себе представником певної професійної спільноти та на свідомому й позасвідомому рівнях стає носієм тих ознак, що її характеризують. Йдеться про професійний аспект ментальних процесів,

формування професійного світогляду, ставлення до життєвих реалій крізь призму свого фаху, професійної картини світу. Крім того, якісні зміни можуть здійснитися в разі зміни міста проживання, якщо людина змінює його на відмінне за показниками етнокультурних, географічних, економічних характеристик. Якщо людина, наприклад, потрапляє у простір іншої культури, то остання так чи інакше вплине і на якість людини.

Освітнє середовище ВНЗ, на думку А. Артюхової, виступає необхідним компонентом цілісного механізму професійної соціалізації, джерелом колізій, життєво-професійних ситуацій, що забезпечують входження студентів у спосіб життя, мислення і професійної поведінки фахівця. Автор вказує на множинність середовищ, в яких перебуває особистість студента, що формується; на те, що різні типи середовищ роблять специфічний внесок у професійно-особистісний розвиток фахівця [1]. В мистецькій, зокрема, в музичній освіті вживається поняття «музично-освітнього середовища (МОС) – система впливів і умов формування творчої особистості, а також можливостей для її розвитку, що містяться в музичному і освітньому просторі (І. П. Шоломицька); «освітній простір уроку музики» – багатоскладна структура, що є основою для формування суб'єктивних просторів кожного учасника діяльності, в процесі якої відбувається взаємовплив силових полів суб'єктів (Г. Б. Двойніна). Навчання музиці можна характеризувати як діяльність з організації художнього простору [3].

На нашу думку, ментальні процеси освітнього простору спрямовані на його розширення, в такі стани, що позначаються префіксом «полі», наприклад в полікультурну сферу, полісемантичну, поліфонічну. Ментальні процеси освітнього середовища, навпаки, тягнуть його до конкретизації, диференціації, індивідуалізації. Вони скоріше тяжіють до використання префіксу «само» та пов'язані з рефлексивними процесами. Таке бачення ми пояснюємо тим, що феномен ментальності є достатньо широким, таким, що символізує безліч явищ у різних галузях знань та може проявлятися в різноманітних процесах життєтворчості людини. Однак ми вважаємо коректною точку зору науковців, які поза контекстом ментальності розглядають «простір» і в конкретному індивідуальному аспекті. Так, наприклад, Г. Б. Двойніна зазначає, що «освітній простір утворюється скрізь, де людина здійснює будь яку діяльність» [3]. Це пояснюється тим, що вчені багатьох напрямів науки дійшли висновку про існування різних видів просторових форм: біологічної, фізичної, соціальної, психічної та інших.

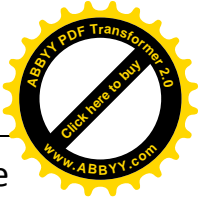
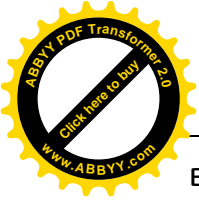

Вчені-дослідники, розмірковуючи про властивості цієї категорії, встановили, що різні простори виступають в єдиному комплексі, тобто, простір суб'єктивного світу людини неодмінно «вкладений» у простір ще об'ємнішого світу (А. А. Бодальов, А. А. Пеліпенко, А. М. Мостепаненко, П. А. Флоренський). Далі автор доходить висновку, що за принципом загальної універсальної взаємодії і невичерпності матерії виходить, що відсутня єдина закономірність, яка описувала б усі взаємозв'язки об'єктів. Оскільки саме взаємозв'язки об'єктів визначають простір, то, множина форм цих взаємозв'язків, визначає множину форм простору [3].

В межах нашого дослідження, ми уточнюємо визначення ментального простору в культурно-освітньому аспекті. Отже, ментальний простір – складна відкрита система взаємовідносин особистості з об'єктивною дійсністю (етнічною, художньою, професійною) у процесі її пізнання, особистісного емоційного ставлення, вибіркового формування ціннісних орієнтацій та норм поведіння в межах певних координат культурно-освітнього простору та спеціально створеного освітнього середовища.

М. Дудіна в контексті своєї концепції етичної педагогіки висловлює думку, що вчитель має нести відповідальність за ментальність народу через те, що сам повинен усвідомити істинну цінність [4]. Відповідальність вчителя за ментальність народу спрямовує його власну ментальність у соціокультурну площину. Однак більш представленим у науці є психолого-педагогічний аспект ментальності, а не соціокультурний. Обґрунтовуючі доцільність уведення в науковий обіг поняття «професійний менталітет», В. Сонін наголошує, що це є наслідком життєвих реалій, адже в результаті включення особистості у професійне поле діяльності сама її позиція по відношенню до світу, атитюди, мислення, поведінка конгруентні цій діяльності. Професійний менталітет вчителя, на думку науковця, визначається наявністю соціально-психологічного типу особистості вчителя, до структури якого входять як типові форми психічного віддзеркалення дійсності, так і специфічні системи ціннісних орієнтацій, відносин, експектацій, соціальних установок, що індивідуально розкриваються у спрямованості на професійно-педагогічну діяльність [4, 3].

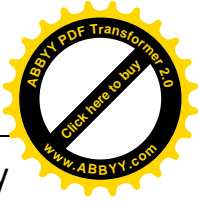
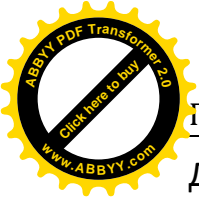
Аналізуючи структуру професійної спрямованості В. Сонін визначає такі характерні ознаки особистості вчителя: інтелектуальність, моральність, волю, емоційність. Характерним є те, що до інтелектуальної ознаки В. А. Сонін включає допитливість, пошук, творчість [10]. Якщо перші дві не

викликають сумніву, то творчість, на нашу думку, є якістю, яка не вичерпується інтелектуальністю особистості. Вона інтегрує особливу групу якостей: креативність, образне мислення, уяву, евристичні здібності.

З психологічної точки зору розглядає ментальність М. В. Шабаловська. Вона вважає її чинником розвитку довільної активності особистості студентів, умовою підвищення ефективності їх пізнавальної, творчої діяльності. Ментальність автор розглядає як соціально-особистісне утворення, що існує на рівні окремої особи, яка володіє лише притаманним способом сприйняття дійсності й усвідомлює власну індивідуальність та неповторність [11, 66]. Ми звертаємо увагу на концепцію М. В. Шабаловською тому, що в неї висловлена думка про роль ментальності у творчому розвитку особистості, адже це особливо актуально для майбутніх вчителів мистецьких дисциплін.

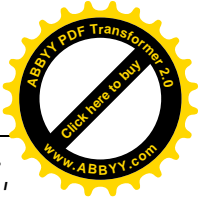
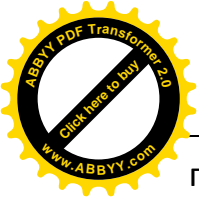
Соціально-психологічний аспект ментальності також представлений у працях В. І. Кабріна. Вчений вводить поняття «людина ноетична» (духовна), характерними складовими її є інтуїція, розум, творчість, прояснення [7]. Важливою, з нашої точки зору, є позиція науковця щодо комунікативного світу (комунікативних карт) особистості в ментальному просторі. Комунікативний світ – К-світ, в якому особистість представлена як «суб'єкт і зовнішнього (міжособового), і внутрішнього (духовного) простору», саме в комунікативному світі особистість підтримує та розвиває свої комунікативні та ментальні структури [4, 37]. Ці структури функціонують у ментальному просторі як транскомунікативні. Транскомунікація, на думку В. Замарьохіної, є центральним поняттям в теорії В. І. Кабріна, яке дозволяє синтезувати рівні ментальної сфери особистості в контексті її комунікативного світу. Потенціал даного категоріального поняття дозволяє відобразити невидиму, приховану сторону надскладних, таких, що знаходяться в безперервній динаміці психічних явищ, що відображають процес становлення багатовимірного світу людини. Транскомунікація як явище об'єднує та обумовлює процеси і стани, які визначаються «піковим» душевним процесом і станом стрес-транс-формації [6]. Продовження ідей дослідження комунікативних карт особистості в ментальному просторі знаходимо в дисертаційному дослідженні Д. А. Карнаухова [8]. Автор теоретично осмислює психологію «ноезису» в освіті, описує ментальний простір «зустрічі викладача і студента з погляду транскомунікативного смислотворчого підходу».

Дослідження смислових просторів навчального курсу дозволяє автору перейти від освітньої парадигми «знання» до концепції «розуміння» матеріалу [8, 4]. Комунікативний освітній процес в концепції Карнаухова знаходить віддзеркалення в індивідуальних ментальних картах викладача й студента у вигляді особливостей конструювання уявлень учасників освітнього процесу один про одного, а також у вигляді специфіки сприйняття інформації навчального курсу [8, 5].

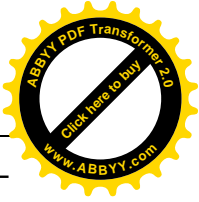
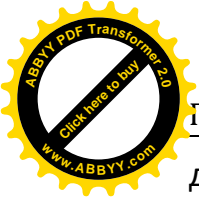
В контексті педагогічної ментальності ідея комунікативного простору, світу особистості як частини її ментального простору має своє пояснення. По-перше, комунікативна сфера в педагогічній діяльності вчителя є професійно обумовленою та передбачає сформовану комунікабельність вчителя як професійну якість. Це говорить про те, що комунікативність як якість та як сфера діяльності є однією з важливих утворень у структурі педагогічної ментальності; по-друге, комунікативність професійної сфери вчителя передбачає також її знаково-семіотичну площину. Вчитель, який викладає конкретний предмет, в основу професійно-комунікативних процесів покладає штучну мову навчального предмету (наукова мова окремих дисциплін, художня мова мистецтва, інформаційна мова комп'ютерних програм тощо). Звідси виходить, що педагогічна ментальність містить у собі складну сферу комунікації загальної та професійної. У випадку з мистецькими освітніми процесами в структуру педагогічної ментальності входить, таким чином, художньо-комунікативний феномен. Виходячи з попереднього, констатуємо, що професійна ментальність насамперед характеризує певну спільноту особистостей, що мають схожі погляди на професійну картину світу, спільні професійні цінності та певні стереотипи професійного поведіння. Педагогічна ментальність – професійна ментальність спільноти вчителів та викладачів.

Визначення педагогічного менталітету в дослідженнях представлено з'ясуванням сутності цього поняття та його структури. Так, наприклад, О. Б. Зайцев визначає менталітет як – сукупність специфічних особливостей психічного складу та світогляду людей, що входять до певного суспільства, народу, соціальної групи. Професійний менталітет вчителя є інтегральною характеристикою особистості, що системно відображає специфічні особливості психічного складу та світогляду осіб, які належать до педагогічної професії [5, 27]. Менталітет є інтеграційною характеристикою особистості, стверджує О. Зайцев, що дозволяє найповніше представити мотиви

поведінки і особистісні якості суб'єкта певної, в даному випадку педагогічної, професії. Він формується у процесі професійної соціалізації та активної практичної діяльності, особливо на початковому її етапі [5, 12]. З. С. Ружицька визначає рівні менталітету: загальнолюдський, державний, етнос, соціальне угруповання (педагогів – в цьому дослідженні), індивідуальний. Кожний з рівнів охарактеризований з точки зору історії, філософії, соціології, психології, педагогіки. На жаль, автором не визначена така галузь, як культура та мистецтво. Останні мають суттєві характерні ознаки щодо ментальності: особлива образна побудова мислення, система цінностей, вплив на емоційну сферу, тип світосприйняття. Автор дає таку інтерпретацію професійного менталітету вчителя як різновиду менталітету: це система репрезентативних для більшості педагогів способів сприйняття вчительської професії і поводження себе у професійно-педагогічній діяльності, що обумовлено усталеними психічними особливостями та взаємодією з навколишнім середовищем [9, 32]. Проявом педагогічної ментальності нерідко є комплекс сформованих професійних якостей, які виявляються свідомо у виробничому середовищі та несвідомо в навколишній дійсності. Серед таких, що характеризують педагогічну спільноту, визначаємо такі: потреба в передачі знань; повчаючий характер спілкування поза умов професійної діяльності; вибірковий, цілеспрямований характер пізнавальної діяльності, обумовлений установкою на подальшу передачу учням певної суми знань певного змісту; соціальна активність та відповідальність, мобільність включення до виховних ситуацій у повсякденному житті; «молодіжний дух», проникнення до світу дітей, їх відчуття та розуміння; потреба в самоосвіті, розширенні кругозору, поінформованості; високий ступінь прояву саморегуляції, високі моральні якості, толерантність; для вчителів мистецьких дисциплін – особлива потреба у творчості, тяжіння до самовираження в художньо-педагогічному процесі; спрямованість на створення художніх образів у різних видах мистецтва та уроку в цілому з опорою на творчість дітей, внутрішня настанова на розкриття духовно-творчого потенціалу дитини.

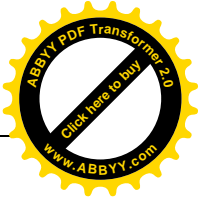
Висновки. Отже, педагогічна ментальність в нашому визначенні – сукупність розумово-духовних установок учасників та організаторів педагогічного процесу на відчуття та засвоєння констант, стереотипів відношення до буття й навколишнього, особливостей мови, культури, релігії, виховання, соціальних відносин як властивостей певного етносу у його культурно-часовому просторі, орієнтація на них в процесі педагогічної

діяльності. Ми вважаємо, що усі ментальні складові на рівні особистості – представника певної професійної педагогічної спільноти мають як індивідуальні, навіть унікальні риси (імідж педагога), що належать до групи суб'єктивних характерних ознак людини, так і спільні, що властиві певній професійній стратифікаційній групі – працівника освіти (вчитель, викладач, керівник навчального закладу). Характерною ментальною рисою вчителя мистецьких дисциплін вважаємо спрямованість особистості на творчу самореалізацію себе та своїх учнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артюхина А. И. Образовательная среда высшего учебного заведения как педагогический феномен (на материале проектирования образовательной среды медицинского университета) : автореф. дисс. на соиск. ученой степени докт. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» // А. И. Артюхина. – Волгоград, 2007. – 40 с.
2. Борытко Н. М. Теория и практика становления профессиональной позиции педагога-воспитателя в системе непрерывного образования : автореф. дисс. на соискание ученой степени доктора пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Н. М. Борытко. – Волгоград, 2001. – 40 с.
3. Двойнина Г. Б. Свойство художественного пространства урока музыки [Электронный ресурс] / Г. Б. Двойнина // Педагогические проблемы становления субъектности школьника, студента, педагога в системе непрерывного образования : Сб. науч. и метод. труд. – Вып. 2 / [Под ред. Н. К. Сергеева, Н. М. Борытко]. – Волгоград : Изд-во ВГИПКРО, 2001. 80 с. – Режим доступа : <http://borytko.nm.ru/papers/subject2/index.htm#index>.
4. Дудина М. Н. Природа и история: человек в космосе [Электронный ресурс] / М. Н. Дудина // Электронная библиотека Международного Центра Рерихов. – Режим доступа: <http://lib.icr.su/node/1017>.
5. Зайцев А. В. Организационная культура как фактор формирования профессионального менталитета учителя: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Общая педагогика» / А. В. Зайцев. – М., 2000. – 166 с.
6. Замарёхина И. В. Феномен коммуникативного мира личности в психологии [Электронный ресурс] / И. В. Замарёхина // Гуманізація навчально-виховного процесу. Спецвипуск № 3. – Слов'янськ, 2010. – С. 303–308. – Режим доступа : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gnvp/2010_3_SV/45.pdf.
7. Кабрин В. И. Коммуникативный мир и транскомуникативный потенциал жизни личности: теория, методы, исследования [Текст] / В. И. Кабрин. – М. : Смысл, 2005. – 248 с.
8. Карнаухов Д. А. Коммуниативные аспекты ментальных карт участников образовательного процесса : автореф. дисс. на соискание учен степени канд психологических наук : спец. 19.00.05 «Социальная психология» / Д. А. Карнаухов. – Томск, 2004. – 15 с.
9. Ружинская З. С. Педагогические условия формирования профессионального менталитета будущего учителя: дис. на соискание ученой степени канд.пед.наук : спец. 13.00.08 «Теория и петодика профессионального образования» [Электронный ресурс] / Злата Сергеевна Ружинская. – Магнитогорск, 2002. – 169 с. / М. – РГБ, 2003.
10. Сонин В. А. Психолого-педагогический анализ профессионального менталитета учителя (на материале школы, лицея, колледжа, вуза) / В. А. Сонин. – Смоленск, 1999. – 251 с.
11. Шабаловская М. В. Роль ментальности в развитии произвольной ативности личности / М. В. Шабаловская // Вестник ТГПУ, 2007. – № 10 (73). – С. 64–67. Серия. Психология.

РЕЗЮМЕ

Е. Е. Реброва. Теоретический анализ педагогической ментальности.

В статье предлагаются результаты теоретического осмысления педагогической ментальности как научной категории. Обосновывается положение о том, что педагогическая ментальность является атрибутом социокультурного образовательного пространства и детерминированна им. Раскрываются разные научные точки зрения на педагогическую ментальность и ее структурные составляющие компоненты.

Ключевые слова: ментальность, профессиональная ментальность, педагогическая ментальность.

SUMMARY

H. Rebrova. Theoretical analysis of pedagogical mentality.

In the article the results of theoretical comprehension of pedagogical mentality are offered as to the scientific category. Grounded position that pedagogical mentality is the attribute of sociocultural educational space and conditioned by him. The different scientific points of view open up on pedagogical mentality and its structural making components.

Key words: mentality, professional mentality, pedagogical mentality.

УДК 378.147.014

І. В. Секрет

Дніпродзержинський державний технічний університет

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

У статті висвітлено концептуальні передумови формування іншомовної професійної компетентності в умовах дистанційної освіти. Вивчаються основні напрями подальшої реформації вищої освіти згідно з Болонською конвенцією, а також принципіальні положення ЄС стосовно мовної політики та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у вищій школі.

Ключові слова: іншомовна професійна компетентність, вища освіта, компетентнісний підхід, інформаційно-комунікаційні технології.

Постановка проблеми. Протягом останнього десятиріччя вища освіта України перебуває у стані інтенсивного реформування, що стало наслідком приєднання до Болонської конвенції, започаткованої в 1998 році. Інноваційні процеси, які торкнулися всіх рівнів вищої освіти та її учасників, перебувають у фокусі уваги дослідників з різних галузей наукового знання. Особливого значення набуває проблема формування у студентів такої професійної компетентності, рівень розвитку та характер якої дозволяв би майбутнім фахівцям здійснювати професійно обумовлену комунікацію в іншомовному середовищі. Таке утворення як іншомовна професійна компетентність є запорукою глобальних зрушень у створенні єдиного освітнього простору, що передбачає мобільність фахівців та працевлаштування за фахом на вимогу європейського роботодавця.

Аналіз актуальних досліджень. Реформація вищої освіти обумовила бурхливий розвиток вітчизняної педагогічної науки. Так,